

Na gynecologii

Publikace Na gynekologii vznikla na základě poptávky neslyšících a nedoslýchavých žen po informacích z této oblasti. O své intimní zdraví se musí každá žena starat po celý svůj život. Všechny ženy by měly chodit na pravidelné gynekologické prohlídky. Ne vždy však mají neslyšící ženy možnost navštívit gynekologické pracoviště spolu s tlumočnicí znakového jazyka. Proto je vhodné, aby neslyšící pacientky měly informace o průběhu návštěvy gynekologa předem. V této publikaci se zájemkyně z řad (nejen) neslyšících žen dozví, co to vůbec gynekologie je, jaké gynekologické problémy ženy trápí v jednotlivých životních obdobích, proč je důležitá prevence. Získají přesnou představu o průběhu gynekologického vyšetření či bližší informace o menstruaci a antikoncepci. Kromě překladů do českého znakového jazyka jsou texty doplněny také videoukázkami z gynekologického pracoviště. [Překlad do čzj](#)

Obsah

1. Gynekologie a její význam	3
2. Období života ženy z pohledu gynekologie.....	3
2.1 Návštěva gynekologa v dětství	3
2.2 Problémy dívek během dospívání	3
2.3 Příčiny návštěvy gynekologa v dospělém věku	4
2.4 Problémy žen od 50 let.....	4
2.5 Vyšetření na mamografu	4
2.6 Vyšetření kostní densitometrie	4
3. Průběh gynekologického vyšetření v ordinaci	5
3.1 Vyšetření žen, které ještě neměly pohlavní styk.....	6
3.1.1 Vyšetření pohmatem přes konečník	6
3.1.2 Vyšetření ultrazvukem	6
3.1.3 Vyšetření vaginoskopem	6
3.2 Vyšetření žen, které již měly pohlavní styk	6
3.2.1 Vyšetření gynekologickými zrcadly	7
3.2.2 Vyšetření pohmatem.....	7
3.2.3 Vyšetření ultrazvukem	7
4. Antikoncepce.....	7
5. Gynekologická prevence	8
6. Menstruační cyklus.....	8
6.1 Začátek mensturačního období žen	9
6.2 Délka trvání a četnost menstruace.....	9
6.3 Hygienické potřeby při menstruaci	9
6.4 Přerušení/konec mensturačního období žen	9
7. Závěr.....	10

1. Gynekologie a její význam

Ve staré řečtině znamená slovo „gyné“ žena a slovo „logos“ věda. Zjednodušeně tedy lze říci, že obor gynekologie a porodnictví se zabývá péčí o ženské zdraví. V porodnictví se pak lékaři věnují ženám během těhotenství, kolem porodu a v období tzv. šestinedělí. [Překlad do čj.](#)

2. Období života ženy z pohledu gynekologie

Obor gynekologie a porodnictví se stará o dívky a ženy během celého jejich života. Z pohledu gynekologie se život ženy dělí na 4 základní období: dětství, dospívání, dospělost a stáří. V gynekologické ordinaci se lékaři setkávají s dívkami a ženami spadajícími do všech těchto období. [Překlad do čj.](#)

2.1 Návštěva gynekologa v dětství

Malé holčičky a dívky do 15 let věku na prevence nechodí, pokud ale mají gynekologické problémy, přijdou s rodiči do ordinace dětského gynekologa bez zbytečných odkladů. V dětství (0 – 10 let) mohou dívky potrápiti bolesti břicha, nepříjemný výtok z pochvy, porucha tělesného růstu, předčasná puberta či jiné problémy. To vše je důvodem k vyhledání dětského gynekologa. [Překlad do čj.](#)

2.2 Problémy dívek během dospívání

V dospívání (kolem 12. – 13. roku) bývají nejčastější příčinou návštěvy lékaře poruchy menstruačního cyklu. Laicky bychom tyto problémy mohli nazvat – „nepravidelné měsíčky“. Při nich dívky také trápí silná či naopak slabá menstruace. K vyhledání gynekologa přivádí mladé dívky samozřejmě i bolesti břicha či další gynekologické problémy. Na konci fáze dospívání (ve věku 15 – 16 let) by dívky měly začít chodit na pravidelné preventivní prohlídky minimálně 1x ročně. Na prevenci by měly chodit i ty dívky, které ještě neměly pohlavní styk a nemají ani žádné obtíže. Dívky v tomto období také začínají řešit otázky související se zahájením sexuálního života: například výběr vhodné antikoncepce. Opět i v této vývojové fázi by dívky měly jít k ženskému lékaři ihned, pokud mají nějaké problémy – např. bolesti břicha a podobně. [Překlad do čj.](#)

2.3 Příčiny návštěvy gynekologa v dospělém věku

V dospělosti (asi od 18 let věku) by žena měla chodit pravidelně na preventivní prohlídky. Kromě nich chodí ženy také do ordinace kvůli vhodné antikoncepci, nebo s lékařem řeší otázky týkající se plánování rodičovství. Gynekolog také zajišťuje péči o ženu během těhotenství a po porodu. Pokud se ženě nedaří otěhotnět, řeší se svým lékařem také případnou poruchu plodnosti. [Překlad do čj.](#)

2.4 Problémy žen od 50 let

V posledním životním období zhruba od 50 let věku výše řeší ženy problémy, které s sebou přináší období zvané přechod (klimakterium). Klimakterium je konec plodného období v životě ženy. Ani v tomto období by neměly ženy zapomínat pravidelně chodit na preventivní prohlídky ke svému gynekologovi. [Překlad do čj.](#)

2.5 Vyšetření na mamografu

Od 45 let ženy dostávají doporučení na screeningové vyšetření prsů – vyšetření se nazývá mamografie a má za cíl včasné odhalení počínající rakoviny prsu. Provádí se 1x za dva roky. Pokud by žena v mladším věku (než 45 let) měla nějaký problém (např. bolest prsou, nahmatání si bulky na prsou apod.) může si u svého gynekologa říct o žádanku na mamografické vyšetření a za poplatek si nechat prsa vyšetřit. [Překlad do čj.](#)

2.6 Vyšetření kostní densitometrie

Zhruba od 60 let (nebo 5 let po menopauze, tedy skončení měsíčků) doporučují lékaři ženám podstoupit vyšetření kostní densitometrie. Je to vyšetření, které stanoví hustotu kostního minerálu. To je důležité k včasnému zjištění řídnutí kostí. Řídnutím kostí se projevuje nemoc zvaná osteoporóza. Pokud je zjištěna osteoporóza, měla by být žena včas léčena na specializovaném pracovišti. [Překlad do čj.](#)

3. Průběh gynekologického vyšetření v ordinaci

Potřebné doklady na vstupní gynekologickou prohlídku

Na první návštěvu u gynekologa si s sebou vezměte občanský průkaz a kartičku zdravotní pojišťovny. Dívky mladší 18 let přijdou v doprovodu rodiče, doprovod se rovněž prokáže občanským průkazem. [Překlad do čji.](#)

Potřebné informace pro lékaře/sestru

Nejdříve vám sestra ve své pracovně založí ambulantní kartu a zapíše do ní všechny důležité údaje. Při úvodním vyšetření vás sestra zváží a změří vaši výšku. Někdy vám může také změřit tlak. Při podezření na zánětlivé onemocnění vám změří i tělesnou teplotu. Poté se vás budou ptát na závažné nemoci rodičů a prarodičů (např. rakovina, cukrovka, vysoký tlak, nemoci štítné žlázy); nemoci, které jste sama prodělala; operace, které jste měla (např. operace slepého střeva apod.); alergie; užívané léky. Sestra či lékař také bude chtít vědět, kdy jste byla na poslední prohlídce na gynekologii. [Překlad do čji.](#)

Další dotazy sestry/lékaře

Lékař se vás určitě bude ptát, kdy jste měla naposledy měsíčky. Bude také chtít vědět, jestli máte nějaké obtíže v současné době (např. bolesti břicha, silné krvácení, nepravidelná menstruace apod.).

Všechny dívky nad 15 let věku budou dotázány, zda již měly pohlavní styk. Odpověď na tuto otázku potřebuje lékař znát, aby věděl, jakým způsobem bude danou dívku či mladou ženu vyšetřovat.

Starších žen se také lékař bude ptát, zda už byly na mamografu, případně kdy to bylo naposledy.

Dále vám sestra či lékař popíše, jak bude probíhat gynekologické vyšetření. Někteří lékaři se vás také můžou ptát, zda chcete použít kovová zrcadla, která jsou zdarma, anebo plastová zrcadla za drobný poplatek. Plastová zrcadla jsou menší a vyšetření jimi je šetrnější. Dále vám může dát na výběr různé štětečky na vyšetření děložního čípku. Ty klasické jsou zdarma, za speciální štětečky se připlácí. [Překlad do čji.](#)

3.1 Vyšetření žen, které ještě neměly pohlavní styk

U dívek a dospívajících žen je nutné vyšetření provádět tak, aby nedošlo k porušení panenských blan. Lékař může pacientku vyšetřit vaginoskopem, pohmatem přes konečník nebo ultrazvukem přes břišní stěnu. [Překlad do čj.](#)

3.1.1 Vyšetření pohmatem přes konečník

Pohmatové vyšetření lékař provádí jedním prstem, který zasune do konečníku pacientky. Druhá ruka lékaře zároveň prohmatává pacientčin podbříšek. Opět platí, že vyšetření je nepříjemné, ale ve většině případů naprosto nebolestivé. Případná bolest může naopak signalizovat, že je něco v nepořádku – například, že začíná gynekologický zánět. [Překlad do čj.](#)

3.1.2 Vyšetření ultrazvukem

Ultrazvukové vyšetření se u dívek provádí přes břišní stěnu břišní sondou. Před vyšetřením musí dívka hodně pít, aby měla plný močový měchýř. Ten vytvoří potřebné „okénko“, přes které je dobře vidět na dělohu, děložní sliznici a vaječníky. [Překlad do čj.](#)

3.1.3 Vyšetření vaginoskopem

Pochvu a děložní čípek lékař vyšetřuje tenkou trubičkou (vagoskopem), která se zasune do pochvy tak, aby dívku neporanila. Je to mírně nepříjemné, kovová trubička trochu studí, ale vyšetření je v každém případě nebolestivé. [Překlad do čj.](#)

3.2 Vyšetření žen, které již měly pohlavní styk

Gynekologická prevence u dospělých žen a dívek, které již měly pohlavní styk, znamená vyšetření gynekologickými zrcadly, odběr stěru z děložního čípku a pohmatové vyšetření. Je vhodné připojit i ultrazvukové vyšetření vaginální sondou k zobrazení dělohy, děložní sliznice a vaječníků. [Překlad do čj.](#)

3.2.1 Vyšetření gynekologickými zrcadly

Gynekologická zrcadla lékař vsune do pochvy. Pomocí zrcadel může prohlédnout děložní čípek, ze kterého také udělá stěr kvůli prevenci rakoviny děložního čípku. Eventuálně může v rámci nadstandardního vyšetření udělat test na různá sexuálně přenosná onemocnění. Lékař také prohlédne stěny pochvy. Při podezření na zánět v pochvě lékař může odebrat stěr na mikrobiologické vyšetření. [Překlad do čzi.](#)

3.2.2 Vyšetření pohmatem

Dále lékař provádí vyšetření pohmatem. To se dělá dvěma prsty přes pochvu, druhá ruka vyšetřuje přes stěnu břišní. Je třeba zhodnotit pohmatový nález na děloze a vaječnicích. **Vyšetření je nepříjemné, ale obvykle nebolestivé.** Bolest při vyšetření však může znamenat počínající gynekologický zánět. Na případnou bolest při vyšetření je nutné upozornit gynekologa! [Překlad do čzi.](#)

3.2.3 Vyšetření ultrazvukem

Lékař také provádí ultrazvukové vyšetření vaginální sondou, která se vkládá do pochvy. Lékař díky sondě vidí na obrazovce počítače, jak vypadá děloha, děložní sliznice a vaječníky. [Překlad do čzi.](#)

4. Antikoncepce

Každá žena či dívka, která má partnera, žije sexuálním životem a nechce otěhotnět, by měla myslet na vhodnou metodu ochrany před nechtěným těhotenstvím. Vhodnou antikoncepci je dobré předem domluvit s partnerem, ale i s gynekologem. Vybranou metodu antikoncepce je nutné používat při každém pohlavním styku. [Překlad do čzi.](#)

Antikoncepce pro ženy a dívky

Ženy a dívky mohou užívat různé druhy antikoncepce. Mezi základní typy patří hormonální antikoncepce ve formě tablet, náplastí nebo vaginálního kroužku. Pro ženy a dívky nad 18 let věku existují moderní nitroděložní tělíska, která se zavádějí do dělohy na dobu 3 až 5 let. Dále existují spermicidní čípky a krémy, které se vkládají do pochvy před pohlavním stykem. Vhodnou antikoncepci je vždy nutné řešit s gynekologem. [Překlad o čzi.](#)

Antikoncepce pro muže

Pro muže je klasickou formou antikoncepce používání prezervativu (kondomu). [Překlad do čj.](#)

Spolehlivost ženské antikoncepce

Všechny uvedené antikoncepční metody jsou velmi spolehlivé, pokud se používají správně. To znamená pravidelně – resp. při každém pohlavním styku. Důležité je si však uvědomit, že výše zmíněné typy antikoncepce nechrání před přenosem pohlavních chorob! Jedinou formou ochrany před pohlavními chorobami je použití prezervativu. [Překlad do čj.](#)

5. Gynekologická prevence

V kolika letech jít poprvé na gynekologii?

Každá dívka i žena od věku zhruba 15 – 16 let by měla navštívit svého gynekologa 1x ročně. Toto vyšetření se jmenuje gynekologická prevence. Pokud má dívka problémy dříve, je nutné navštívit gynekologa i v nižším věku.

Jak často by ženy měly chodit ke gynekologii?

Každá žena i mladá dospívající dívka by měla 1x ročně navštívit svého gynekologa, i když nemá žádné obtíže. [Překlad do čj.](#)

6. Menstruační cyklus

Menstruační cyklus znamená cyklické – opakované změny hladin ženských hormonů. Tvorba ženských hormonů je řízena mozkiem. Konkrétně je za ni zodpovědný podvěsek mozkový neboli hypotalamus. Přes podvěsek mozkový jdou podněty k tvorbě hormonů do vaječnicků. Je to velmi složitý proces, který má za úkol připravit tělo ženy každý měsíc na případné těhotenství. Pokud žena neotěhotní, dojde ke krvácení z dělohy – tedy menstruaci (česky měsíčky). [Překlad do čj.](#)

6.1 Začátek menstruačního období žen

Normálně začíná dívka menstruovat ve věku mezi 10. a 15. rokem. Pokud dívka ve věku 15 let a starší nemá ještě měsíčky, měla by se svou maminkou navštívit dětského gynekologa. Naopak pokud dívka mladší než 8 let má projevy začátku puberty – rostou jí prsa nebo ochlupení na přirození nebo v podpaží – je to známka tzv. puberty předčasné a měla by být vyšetřena na dětské gynekologii. [Překlad do čji.](#)

6.2 Délka trvání a četnost menstruace

Menstruační cyklus trvá průměrně 28 dnů – od prvního dne krvácení při jedné menstruaci do prvního dne další menstruace. Krvácení trvá obvykle 5 – 6 dnů.

Pokud je menstruační cyklus kratší než 21 dnů nebo naopak delší než 35 dnů, není to v pořádku a dívka či žena by měla navštívit svého gynekologa. Totéž platí v případě, pokud krvácení trvá déle než 7 – 8 dnů. [Překlad do čji.](#)

6.3 Hygienické potřeby při menstruaci

Při menstruaci používají dívky hygienické potřeby – vložky nebo tampony. I mladé dívky, které ještě neměly pohlavní styk, mohou používat tampony, ale musí si vybírat menší velikost tamponů. Tampony se musí často měnit (po 3 hodinách). Na noc je lepší používat vložky. [Překlad do čji.](#)

6.4 Přerušování/konec menstruačního období žen

Vymizení menstruace je u dospělé ženy obvykle příznakem těhotenství. Žena nemenstruuje po celou dobu těhotenství. Každé (i slabé) krvácení v těhotenství je známkou, že něco není v pořádku a těhotná žena by měla okamžitě navštívit gynekologii. Po porodu nastává období šestinedělí. Během tohoto období probíhá hojení po porodu a pozvolný návrat tělesných funkcí do období před těhotenstvím. První menstruace po porodu se obvykle dostaví po skončení šestinedělí, ale pokud žena kojí, může trvat období bez menstruace mnohem déle – někdy po celou dobu kojení. Kojení může tedy úplně zastavit menstruační cyklus, což je normální. Je důležité upozornit kojící ženu, že i když nemá menstruaci, musí používat nějakou metodu antikoncepce (např. prezervativ). Kojení není

antikoncepce!! Úplné vymizení menstruace nastává zhruba ve věku 50 – 52 let, kdy u žen nastává přechod. [Překlad do čzj.](#)

7. Závěr

Vyšetření v gynekologické ordinaci mnoho žen a dívek považuje za nepříjemnou záležitost. Je to však důležitá součást péče o ženské zdraví. Význam gynekologické prevence se nesmí podceňovat. Ženy a dívky by měly alespoň 1x ročně navštívit svého gynekologa. Při gynekologických obtížích je nutné navštívit gynekologa co nejdříve. V mladším věku je důležité myslet na vhodnou antikoncepci, aby žena nechtěně neotěhotněla. V pozdějším věku je zase nutné chodit nejen na pravidelné gynekologické prohlídky, ale také se zajímat o vyšetření prsou (mamografie) a vyšetření kostí (*densitometrie*). [Překlad do čzj.](#)